Suomen Hevosenomistajien Keskusliitto ry 40 vuotta

Suomen Hippos ry synnytettiin vuonna 1973 kahden hevosjärjestön, Suomen Hevosjalostusliittojen Keskusliiton ja Suomen Ravirenkaan hedelmänä ja kätilönä toimi Suomen valtio.

Valtiolle hevonen elinkeinoelämän vetoeläimenä oli vielä tärkeä, joten valtio tavallaan halusi sysätä hevosen rekisteröinteineen, jalostuksineen, ravikilpailuineen jonkin isomman hevosjärjestön vastuulle. Palkkana oli ravikilpailujen totalisaattoriluvan saaminen.

Näin Suomen Hippos ry:lle sälytettiin iso työsarka, vaikka hevosten lukumäärä maa- ja metsätalouden koneellistumisen myötä oli huimassa laskussa. Noin 400 000 hevosen määrästä oli vajottu jo 50 000 hevosen tasolle.

Samalla lähestyttiin mielenkiintoista vuotta 1975, jolloin saavutettiin 40 000 hevosen taso. Samasta vuodesta lähti suomenhevosten tähtijuoksijoiden määrän huima nousu.

Vuotta 1975 voidaan pitää vuotena, jolloin "syntyi" suomalainen ravuri. Silloin oli jäljellä suomenhevosesta pääasiassa vain nopeat hevoset ja hitaampien kohtalona oli tulla suomalaisten elintarvikkeeksi, tavallaan tarpeettomana.

Hevosenomistajien tarve yhdistää voimansa hevosen ja toki samalla omistajien etuja ajamaan tapahtui samaan aikaan, siis suomenravurin syntymän aikaan. Mielenkiintoinen yhteensattuma näin jälkeenpäin ajateltuna. Hevosenomistajien perustajat ja ideanikkarit olivat intohimoisia ravi-ihmisiä, ennen muuta suomenhevosmiehiä, mutta myös asemansa vakiinnuttaneiden lämminverihevosten omistajiakin.

Hevosenomistajien järjestäydyttyä into toimintaan oli kova, mutta kuten elämässä usein käy, alkuinnostuksen jälkeen tuli taantuma ja koko keskusliitto vajosi tietyssä mielessä toimettomuuden alhoon.

Hiljaiseloa riitti aina 1980-luvulle saakka, kunnes kilpailutoiminta oli jo kansainvälistynyt varsinkin lämminverihevosten osalta, mutta toki kylmäverihevostenkin ja samalla jouduttiin kilpailutilanteeseen ennen muuta länsinaapurin kilpureiden kanssa.

Osoittautui, että 1970-luvun huikeat menestykset, kärkenään Charme Asserdal, alkoivat kääntyä laskuun ja naapurit kävivät kuittaamassa suurimmat setelit isoista kilpailuistamme.

Silloin tapahtui hevosenomistajien keskusjärjestössä uusi toiminnan aktivoituminen. Jäsenrekisteri siirrettiin tietokantaan ja jäsenhankinta aktivoitiin. Syynä oli ennen muuta menestymättömyys raviradoilla. Jotain oli tehtävä.

Suomen Hippos ry:ssä oli tajuttu sama ilmiö ja nousevien ravipelien tuottokäyrän myötä vähän rahaa ohjattiin myös omistajajärjestölle, jossa tyytymättömyys menestykseen merkitsi myös palkintorahojen vähenemistä.

Valmennustutkimuksen uusi aalto

Innokkaimmat ravi-ihmiset ryhtyivät kyselemään, miksi hyvin alkanut 1970-luvun loppupuoli ei jatkukaan. Onko vikaa val-

20 Sunnuntai 4. helmikuuta 1990 POHJALAINEN

Hevospäivät Kauhajoella:

Väärä valmennus nitistää kyvyt

Liian rajulla valmennuksella saadaan aikaan peruuttamattomia vahinkoja. Jos hevosen ei anneta palautua rasituksesta, lihaksiin muodostuu sidekudosta, joka estää jatkossa ravuria näyttämästä todellisia vauhtivarojaan. Tiede on ojentamassa nyt auttavaa kättään, palautumisaika voidaan mitata tarkasti samoin kuin oikea rasitustaso.

Tieteen kaincja esittelivät eläinlääkärit Tapio Palolahti ja Pertti Hartikka Kauhajoella pidetyillä hevosmiespäivillä.

— Periaate on sama kuin huippu-urheilijoiden valmennuksessa, mutta se on sovellettava hevoselle. Suomessa ei ole varaa samanlaiseen kykyjen tuhlaukseen kuin USA:ssa, jossa hevoskanta on suurempi, arvioi Tapio Palolahti.

Vanhoja valmennusikkoja ei tarvitse heittää romukoppaan, sillä tiede on tarkoitettu tukemaan valmennusta.

— Idea perustuu sykemittaukseen, jolla saadaan selville harjoituksen rasittavuus. Mittauksen avulla selvitetään hevosen aerobinen ja anaerobinen kynnys. Hyväkuntoisella hevoselle anaerobinen kynnys on korkealla ja se voi juosta kauan ja kovaa väsymättä.

Aerobisen juoksun tehneellä hevosella on Palolahden mukaan vielä ruuti tallella loppusuoralla. Jos hevonen ylittää anerobisen kynnyksen jo matkalla, loppukiristä ei kannata haaveilla.

— Sykemittareiden kansanmallia tulee todennäköisesti lähitulevaisuudessa markkinoille. Silloin mittaria voidaan käyttää jokapäiväisessä valmennuksessa, jolloin pystytään seuraamaan kestokyvyn kehitystä.

Mittaus auttaa hänen mukaansa suhteuttamaan myös rasituksen ja levon.

— Jos maitohappojen ei anneta poistua elimistöstä, syntyy sidekudosta. Se estää jatkossa lihasta toimimasta täydellä teholla, eli hevonen ei enää pysty juoksemaan niin kovaa kuin sen kyvyt olisivat edellyttäneet.

Tapio Palolahti

Mutu-menetelmä ei kannata

Eläinlääkäri Pertti Hartikan mielestä Mutu-menetelmää ei kannata kokeilla enää raviurheilussa. Joskus menetelmä voi johtaa täysosumaan, mutta useimmiten mennään metsään.

— Varmempi tapa on viedä hevonen kuntotestiin, jonka tulokset ovat luotettavia. Tieteellistä valmennusta on selvittänyt kolmen eläinlääkärin tutkimusryhmä, joka aikoo esittää koulutustilaisuuksien järjestämistä tallieläinlääkäreille. Silloin tietoa olisi saatavissa kohtuullisen matkan päästä. Samalla saataisiin tietoa myös käytännön valmennuksesta, jota voitaisiin käyttää hyödyksi, kun menetelmiä kehitetään.

Koulutustilaisuuden oli järjestänyt Vaasan läänin Hevosenomistajayhdistys.

Tilaisuuteen otti osaa muun muass Suomen Hevosenomistajain Keskusliiton toiminnanjohtaja Erkki Kiviluoma, joka kertoi maatilahallituksen myöntäneen koulutukseen rahat. Vastaavanlaista koulutusta on järjestetty myös Porissa ja Kuopiossa.

Lauantain aikana oppeja sovellettiin myös käytäntöön, kun Tapio Palolahti ja Pertti Hertikka testasivat hevosia radalla. Päivän lopuksi pohdittiin ravivalmennuksen nykytilaa.

Pohjalainen-lehti uutisoi Kauhajoella järjestetyistä Hevospäivistä 4.2.1990. Luentotilaisuuden järjesti Vaasan läänin Hevosenomistajayhdistys (nykyinen Pohjanmaan Hevosenomistajat ry). Koulutustilaisuudessa keskusteltiin valmennuksesta, saatiin oppia tutkimukseen perustuvista menetelmistä sekä teetettiin hevosilla kuntotestejä.

mennuksessa vai jossain muussa?

Samaan aikaan ravureiden, niin kylmien kuin lämpimienkin, jalkavaivat lisääntyivät huolestuttavasti, vaikka 1970-luvulla aloitetut rataremontit toteutettiin silloisen huipputiedon mukaisesti ja juoksualustojen piti täyttää korkeat vaatimukset.

Ravureiden jalkaongelmat, erikoisesti vaikeasti ja hitaasti paranevat jännevauriot, tulivat eläinlääkäreiden hoidettavaksi.

Näistä ongelmista lähti myös käyntiin muutaman tutkijaeläinlääkärin tutkimus menestymättömyyden ja vammautumisten syistä.

Tutkimus osoitti selkeästi, että syitä oli useita. Suomenhevosten ravinopeudet olivat juoksijalinjojen jalostuksen myötä nousseet varsin paljon, mutta hevosen valmiudet eivät olleet nopeuden tasolla. Voimaa valmennettiin liian suurilla vetovastuksilla ja hevosia käytettiin vielä harjoitusmielessä raskaisiin vetotöihinkin. Erikoisesti rataravi kaarteissa muodostui ongelmaksi. Lisäksi selvisi se, että suomenhevosten kohdalla varsinainen raviharjoittelu aloitettiin vasta 4-5 vuoden iässä, jolloin lihasten ja luuston kasvu on pysähtynyt, mutta samalla on menetetty kyky tuottaa lihashuolto huippusuoritusta kestäväksi. Kasvuiän jälkeen lihasten hiussuoniverkon, mikroverenkierron, kehittäminen on tutkimusten mukaan lähes olematonta.

Lämminverihevosille alettiin valmennuksessa matkia amerikkalaista pikamenetelmää, joka USA:ssa tähtäsi hevosen huippusuorituksiin jo 2-3 vuotiaina. Tällainen pikamenetelmä soveltui Suomen oloihin varsin huonosti. Varsojen kasvu hidastuu talvikaudella, samoin liikunta jää vähäiseksi, luiden ja jänteiden vahvistuminen viivästyy. Lisäksi varsojen aikainen vetoharjoittelu, hiittaaminen, ilman hyvin luotua pohjakuntoa, tuottaa suuren vammautumisriskin. Näin meillä toimittiin 1980-luvulla.

Tähän valmennustutkimuksen uuteen aaltoon toivottiin apua ja sellaisen alkuunpanijana olivat hevosenomistajat keskusjärjestönsä kautta. Vuosina 1989-1991 tutkijaryhmä kiersi Suomea pitämässä yleisluentoja siitä, miten menestyksen tie olisi saavutettavissa.

Näissä yleisluentotilaisuuksissa oli yli 1500 osallistujaa. Samalla tutkijoille esitettiin vaade jatkaa toimintaa koulutuksen luomiseksi.

Suomen Hippos ry hyväksyi tutkijaryhmän esittämän kolmiportaisen koulutusmallin 1990 ja ensimmäinen ravivalmennuksen peruskurssi, C-taso, pidettiin Kaustisella 1992. Vuonna 1996 voitiin pitää Suomen Hippos ry:n myötävaikutuksella ensimmäinen B-koulu.

Nyt koulutuksen saavuttaessa neljännesvuosisadan iän on peruskursseja pidetty 76 ja niihin on osallistunut noin 2000 valmennuksesta kiinnostunutta. Seuraavan tason B-kouluja on pidetty kolmetoista ja niissä on ollut yli 300 valmentajaa ja kolmannen tason A-seminaareja on pidetty kolme ja niissä toista sataa valmentajaa.

Koulutus perustuu tieteellisen ja tutkitun tiedon varaan ja kokemuspohjaista tietoa arvostetaan.

Suomen Hevosenomistajien Keskusliitto ry:n juhlavuonna on tarkoitus valaista ravihevosen valmennusta usean artikkelin avulla Viivi Huuskosen toimesta. Viivi Huuskonen osallistui vuoden 2015 huhtikuussa Ravivalmennuksen XIII B-kouluun Ypäjän Hevosopistossa.

Koulutuksesta vastaavana esitän koko kouluttajatiimin puolesta lämpimät kiitokset Suomen Hevosenomistajien Keskusliitto ry:lle sen 40- vuotisjuhlavuonna.

Ilman liiton merkittävää alkuunpanoa ja tukea tällaista ainutlaatuista koulutusta tuskin koskaan olisi saatu käyntiin. Tämä koulutus- ja opetustyö on tehty suurella sydämellä hevosen parhaaksi.

Kiitos!

Pertti Hartikka